

Quit livin' on dreams

Hra nebo trochu zvláštní sen o pěti obrazech

Postavy reálné i postavy ze vzpomínek se volně pohybují časem i prostorem

Vedle salátových a nakládaných okurek jsou osoby i události spíše skutečné než neskutečné.

Postavy:

Matteo

Matteova matka

Matteova babička

Matteův otec

Matteův dědeček

Módní návrhářka (zadlužená kamarádka)

Truda (úspěšná kamarádka)

Modelka (kamarádka bez nosní přepážky)

Opilec

Zřízenec hřbitova

Scéna 1: Random afterparty

(pozn. random afterparty jsou vlastně víc než dvě dekády, ve kterých Matteo žije, jedna velká podivná kocovina po velkém večírku)

Tma. Hraje něco jako *Tesstarossa Autodrive* od Kavinsky. Hra světel, takový unavenější stroboskop. Uprostřed forbíny stojí Matteo, užívá si hudbu, decentně tančí, nervózně si ale kouše rty. Matteo vypadá jako by se chtěl podobat Lilu Peepovi nebo Ghostemane. Celý v černém, tetování i na obličej. Hudba pomalu utichá, světla je víc a víc, Matteo taneční pohyby už jen naznačuje. V momentě, kdy hudba dozní a tma je pryč, Matteo netančí, ale stojí v kuchyni ne zrovna útulného bytu. Otře si zpocené čelo. Stále si kouše rty, mrká, po kapsách hledá sluneční brýle na oči nepřivyklé dennímu světlu. Nasadí si je. Vydá se ke kuchyňské lince, hltavě se vrhá na kohoutek s vodou. Brýle mu padají do výlevky. Dá si je za uši. Rty si neotírá. Zamíří do ledničky. Když ji otevře a ona se rozsvítí, opět si nasadí sluneční brýle. V lednici není nic kromě osmi salátových okurek a prošlé tatarky. Matteo vytáhne jednu okurku a odšroubuje víčko od tatarky, namáčí v ní okurek a cpe se jím.

Přichází Matteova matka, v županu, příchod syna ji vzbudil.

MATKA

Matteo, je pět hodin ráno, co tady děláš?

MATTEO

Přišel jsem za tebou, popovídat si a tak.

MATKA

Sežral jsi mi zítřejší pleťovou masku.

MATTEO

Co?

Matka si od Mattea vezme nakousanou okurku a začne ji krájet na tenké plátky. Matteo odloží tatarku a hledá po kapsách cigarety. Zapálí si. Sotva Matka ucítí vůni cigaret, nechá krájení a vezme si od Mattea cigaretu.

MATTEO

Kouření urychluje stárnutí kůže.

Matka se posadí na kuchyňskou linku, jednou rukou kouří a druhou si na obličej přikládá plátky nakrájené okurky. Popel klepe do tatarské omáčky. Má zavřené oči a výraz apatie, nejhlubší únavy, její pohyby jsou rozvláčné. Saténový župan jí padá z jednoho ramene. Přiloží si plátky okurky i na víčka a celou dobu se na Mattea přes svá okurková víčka nepodívá.

MATTEO

(reaguje na popel v tatarce)

Mami!

MATKA

Je prošlá...Nepůjdeme si lehnout?

MATTEO

Mně se ještě nechce spát.

MATKA

Ty to teda vedeš...děláš něco vůbec? Chodíš do práce? Nebo do nějaký školy? Platíš daně? Nemáš dluh na pojistným a sociálním? Jíš něco, kromě okurek s tatarkou? Nosíš nátělník? Umyl sis ruce, než ses začal cpát mojí okurkou, která nebyla do salátu ale jediná skin care, co si můžu dovolit?

MATTEO

Chci jet do Berlína.

MATKA

Do Berlína? Co tam? Jeď někam, kde je teplo, nebo něco hezkýho, příroda, třeba. U babičky na chalupě je krásná příroda. Jeď na návštěvu za babičkou.

MATTEO

Chci se naučit německy.

MATKA

Tak se nauč, co ti brání.

MATTEO

Budu potřebovat peníze, abych tam měl z čeho žít, než si něco najdu.

MATKA

V Berlíně?

MATTEO

Jo, v Berlíně.

MATKA

A proč kvůli tomu musíš jezdit do Berlína?

MATTEO

Berlín je hlavní město Spolkové republiky Německo, pokud ti uniklo její sjednocení, mami.

MATKA

A proč se nemůžeš naučit německy doma?

MATTEO

Protože v Berlíně mluví německy všichni a tady nikdo, potřebuju bejt obklopenej lidma, pro který je němčina jejich mateřskej jazyk.

MATKA

Já jsem naučila německy z písniček Falca. A taky když jsme občas chytli Vídeňský vysílání. Tak nechápu, proč bys kvůli tomu musel jezdit do Berlína.

Matteo si chytí hlavu do dlaní. Na dlaně se mu otisknou tetování z obličeje. Rozmaže si je omylem hřbetem ruky. Matka pohupuje jednou nohou, která jí visí z kuchyňské linky, na

které sedí. Na palci u nohy se jí pohupuje pantoflík. Dokouří cigaretu a nedopalek strčí do sklenice prošlé tatarky.

MATKA

Ale samozřejmě cestuj, když teda neděláš školu, nechodíš do práce, nemyješ si ruce a nejíš nic kromě salátových okurek, můžeš aspoň cestovat.

Matka si z očí sejme plátky okurky a zají s nimi chuť dokouřené cigarety. Dívá se na Mattea, který si z čela a tváře stírá čerň.

MATKA

To je falešný, tohle to?

MATTEO

Není to falešný.

MATKA

A co to je?

MATTEO

Je to napodobený.

MATKA

Ty se chceš někomu podobat?

MATTEO

Jo.

MATKA

Ty se chceš podobat někomu, kdo má tetování na obličeji? Nějakému trestanci?

MATTEO

Jo! A co? Ty ses nikdy nechtěla nikomu podobat?

Matka se zasní a zamyslí. Matteo mezitím hledá cigarety a zapaluje si. Sotva to matka uvidí, gestem naznačí, že chce taky. Matteo neochotně protočí oči v sloup.

MATKA

Asi jo.

MATTEO

Asi jo, jakože si koupíš vlastní cigára?

MATKA

Asi jo, jakože jsem se chtěla někomu podobat. Někomu krásnému ale.

MATTEO

Krásna je subjektivní. Není nic subjektivnějšího, mami! Mě to připadá krásný.

MATKA

Madonna. Jasně. Chtěla jsem se podobat Madonně. V tvém věku. Vidiš tu jizvu tady? Měla jsem úplně stejný mateřský znamínko, co ona. A barvila jsem si vlasy na blond.

MATTEO

Pamatuju si na tobě jen tmavě hnědou helmu.

MATKA

Madonna měla i tmavý vlasy. Copak jsi neviděl nikdy žádnou klip?

MATTEO

Už jsem si tam našel podnájem.

MATKA

Jo ale hnědý vlasy jsem nosila, protože jsem chtěla vypadat jako Divoký anděl.

MATTEO

Cože?

MATKA

Natalie Oreiro.

MATTEO

Mami-

MATKA

Víš, proč nosila v tom seriálu pořád ty vysoký ponožky? Všichni řeknou, že to byly devadesátky, ale chyba! Oreiro měla na kotníku tetování, a to se pro postavu chudé sirotky, která byla jeptiška vychována v klášteře, nehodilo. Takže to musela při natáčení často skrývat.

MATTEO

Na konci měsíce odjíždím.

MATKA

To nepůjde, musíme na dušičky zajet za tvým dědou na hřbitov.

MATTEO

Stěhuju se do Berlína, mami!

MATKA

Pokud ti na to tvoje matka dá peníze.

MATTEO

Nevydírej!

MATKA

Cestovní výdaje mimo dojíždění do kroužků, na internát, na praxi a do školského zařízení se do vyživovací povinnosti zahrnují jen výjimečně.

MATTEO

Od kdy se mnou účtuješ?

MATKA

Já ne, ale ty paní na úřadě-

(Matka rezignovaně máchne rukou)

MATKA

Co ty víš o takovém životě!

Matka si opět lehne na kuchyňskou linku. Matteo si opět zapálí a pak strčí hlavu do lednice. Opravdu tam není nic kromě okurek. Matteo bafá do ledničky.

MATKA

(zpívá)

Voyage, voyage...

MATTEO

Voyage.

Matteo práskne s dveřmi lednice, přibouchne v ní unikající dým.

MATTEO

Potřebuju asi tak šest tisíc euro.

MATKA

Oslíkovi se říká aspoň „otřes se“. Matce se oznamuje pouze konkrétní částka.

MATTEO

Jako kauci na nájem!

MATKA

No tak asi běž a někde je zkus sehnat.

MATTEO

To mám jako někoho přepadnout?

MATKA

Nebo je třeba vydělej. Když mi bylo nejhůř, dávala jsem si sportku.

MATTEO

Jo, nebo se můžu zkusit začít dělat striptýz.

MATKA

Vašich šťastných deset.

Matteo rezignovaně zavrtí hlavou a jde si ukrojit kousek okurky. Matka s nelibostí sleduje, jak jí syn zase ujídá pleťovou masku.

MATKA

Proč Berlín? Německo! Všechno je tam tak drahý! Okurka v eurech stojí víc než v korunách. Nechceš radši na Šumavu? Proč ses přestal přivazovat ke stromům?

MATTEO

Tohle dneska dělají patnáctiletý děcka!

MATKA

A tobě je snad o moc víc?

MATTEO

Už jsou toho plný i časopisy o módě! Otepluje se, zničili jsme si jediný místo ve vesmíru vhodný pro život. Konec světa. Tak se konečně pokusím udělat něco, co jsem vždycky chtěl.

MATKA

Nikdy jsi nemluvil o tom, že chceš umět německy. Mohla jsem tě ve třetí třídě přihlásit na doučko k tetě Trůdě, co už je teďka v Bruselu.

MATTEO

Promiň, že jsem v devíti letech nevěděl, že budu chtít jednou žít v Berlíně, a ne v téhle díře.

MATKA

Promiň, že jsem tě přivedla na svět do téhle díry.

MATTEO

Podle mé občanky místo narození taková díra nebyla.

MATKA

Co? Tak se vrať za svým otcem! Jestli o tebe teda vůbec bude stát.

MATTEO

Ne. Jedu do Berlína. A ty mi na to dáš prachy, co otec posílá.

MATKA

To málo, co jsem od něj měla, jsem ti nacpala do stavebního spoření. To se nedá jen tak vyrabovat, když sis vymyslel, že pojeděš na dovolenku.

MATTEO

To mě nezajímá. Neměli jste se rozvádět.

Matteo práskne s dveřmi lednice a odejde z kuchyně. Matka nešťastně vydechne, zakloní hlavu. Pak se sveze na kuchyňskou linku. Leží na ní na zádech. Nahmatá plátky okurek a použije je místo klapků na oči.

Scéna 2: Matčin sen

Matteova matka stále leží na kuchyňské lince s obličejem přikrytým plátkou okurek. Je hodina mezi psem a vlkem. Ani ráno ani noc. Přicházejí tři Ženy, přinášejí další salátové okurky a další kuchyňské vybavení. První z nich je Truda, co pracuje v Bruselu, v nevýrazném kostýmku s luxusními brýlemi a hodinkami. Postaví vedle hlavy Matteovy matky hlubokou skleněnou mísu se struhadlem a začne do ní rázně strouhat salátovou okurku na hrubo. Kousky strouhané zeleniny odletují od struhadla.

Druhá Žena (Módní návrhářka) má na sobě extravagantní autorský model. Přichází s nožičky a vykrajovátka a ze salátovek vyřezává různé obrazce.

Třetí Žena (Modelka) je ze všech nejhubenější, s podvážou a řídnoucí zničené vlasy maskuje příčeskem. Kromě okurek přináší taky led a lahev ginu a lahev s tonikem. Do úzké skleničky nasype led, slijí tonic s ginem a přidá do drinku plátek okurky.

První Žena rytmicky strouhá, druhá kuchá okurky jako zkušený řezbář a třetí cinká kostkami ledu ve skleničce.

Matteova matka promluví, aniž by se pohla.

MATKA

Co je to tady za busking jak z Národní třídy?

TRUDA

Přišla jsem si za tebou trochu procvičit němčinu.

MATKA

Nene!

TRUDA

Myslím, že trochu zaostáváš.

MATKA

Nene!

MODELKA

Kdyby jen v cizích jazycích.

Modelka zazvoní ledem ve skleničce.

MODELKA

Dáš si okurku?

Vytahuju okurku z drinku.

MODELKA

Má jen o trochu víc kalorií než led.

MATKA

(reaguje na Modelčinu poznámku)

Nikdy jsem nebyla hezká jako ty, ale člověk se prostě nějak narodí.
A postavu mi si zkazil syn. To ty nemůžeš chápat, když nemáš děti.

MODNÍ NÁVRHÁŘKA

Já bych si dala radši ty kyselý, nakládáný.

TRUDA

(k Módní návrhářce)

Snad nejsi zase těhotná!

MODNÍ NAVRHÁŘKA

Asi jako ty nejsi zase rozvedená.

TRUDA

(k Návrhářce)

V tomhle věku, máš rozum?

MODNÍ NÁVRHÁŘ

(k Trudě)

V tomhle věku, máš rozum?

Truda jen vztekle odcekne.

TRUDA

Cs!

MATKA

Taky bych si dala kyselou okurku. Vytáhla bych ji neumytou rukou ušpiněnou od slepičáků přímo ze zavařovačky ve špajzu a dělala bych jako by nic, aby na to nikdo nepřišel.

MODELKA

Vaše okurky byly nejlepší v celém okrese právě proto, že voněly po slepičácích.

MODNÍ NAVRHAŘKA

Jó vaše okurky!

TRUDA

Jó vaše zahrada!

MODELKA

Jó vaše slepice?

MATKA

Jó!

Matteova matka se konečně na lince posadí a pár plátků okurky se jí odlepí z tváře.

MATKA

Proč jsme tam vlastně nezůstaly?

Všechny ženy zmlknou a ustanou s pohyby. Truda jako první prolomí strnulost a ukousne si strouhané okurky. Stres se jí zajíst nepodaří, zelenina jí moc nechutná.

TRUDA

Fuj, ta je nějak zvadlá!

NÁVRHÁŘKA

Okurka v na podzim jiná být nemůže.

MODELKA

Zamrazili ji, když ji vezli od nás, ze skleníku, z Holandska. Na vlastní oči jsem to viděla.

MATKA

Ty žiješ v Holandsku? Proč jsme tam nezůstaly, u nás, na zahradě, mezi slepičáky?

NÁVRHÁŘKA

A draným peřím. Vynikající na falešný labutěnky.

MATKA

Proč jsme tam-?

MODELKA

To bylo tím německým pornem na véhaeskách a zájezdama do Paříže a na Ibiza.

NÁVRHÁŘKA

Falešnejma reklamama a kampeličkama.

MODELKA

A dýlerama, co stávali u každé zastávky metra.

NÁVRHÁŘKA

A kupovali si mladý kluky. Kteří se prodávali pod cenou. Ostatně jako my všichni.

MODELKA

A zrušili kravíny a my jsme si nakoupily akcie. Třeba severočeské krajkovny nebo sklárny. A pak někdo jednou v noci zvonil na mámu nutil ji otevřít moji hrací skříňku a ty akcie jí vyměnil za dva zlatý zuby.

NÁVRHÁŘKA

Já jsem investovala jen do vytahaných hader ze sekáčů a po večerech je přešívala.

MODELKA

Já jsem v nich chodila na večírky. Jako čtyřicet šest kilo vážící ramínko.

NÁVRHÁŘKA

Máš je ještě?

MODELKA

Na gram přesně. Možná trochu míň. Vypadaly mi vlasy a zbortila se nosní přepážka.

NÁVRHÁŘKA

Myslela jsem ty šaty.

Truda si znovu důrazně ukousne z okurky a vyplivne ji. Pozornost žen se na ni stočí.

TRUDA

A taky seznamky. Za všechno můžou seznamky. Ich bin mladá trochu blbá tsechise frau. Ale moc hezká, schonne!

Truda touhle poznámkou míří na Matteovu matku.

MODELKA

Trudo!

NÁVRHÁŘKA

(snaží se zachránit situaci a strhnout pozornost na sebe)

Nechcete slyšet, jak to s mým butikem bylo dál? Jak jsem se upodnikala až ke splátkovému kalendáři? Do první třídy posledního děcka, k maturitě, k svatbě, křtinám vnoučat, do hrobu a ještě dál, tak mi to pěkně vypočítali.

MATKA

Já bych chtěla, potěšit se cizím neštěstím nejlepší kamarádky.

TRUDA

Nepotřebuješ se potěšit, jen si trochu promrskat německé větičky.

MATKA

Nene! Jste v mém snu na návštěvě u mě doma, tak se podle toho chovejte!

MODELKA

Já bych taky radši tu exekuci.

TRUDA

Ich mechte fajn opáleného pohodáře- no tak, vzpomeň si, však jsme to spolu po nocích hledaly v rusko-německém slovníku.

A vystřihovaly tam svoje fotky z maturitního tabla a přikládaly k těm inzerátům.

NÁVRHÁŘKA

Možná proto to tak dopadlo...

TRUDA

Ale non capisco, takže doufám že her opálený pohodář sprache deutch.

Z ničeho nic se objeví v místnosti taky Matteův otec. Má rozhalenou hruď a na prsou náhrdelník na kterém visí zlatý kříž.

MATTEŮV OTEC

Si, certo si.

MODELKA

Takže už žádný uříznutý gumáky, místo nich střívičky od Gucciho?

NÁVRHÁŘKA

Žádná zahrádka, privatizace kolchozů, okno příležitosti?

MODELKA

Místo fialovýho saka opalená hrud! Vlnitý černý vlasy, žádněj mulet z pochcané slámy?

NÁVRHÁŘKA

A moře místo stružky za zahradou?

MODELKA

A místo švestek olivový háj!

NÁVRHÁŘKA

Ale co kyselý okurky? A slepice na dvorku?

Matteův otec přistupuje k Matteově matce. Právě se znova rekapituluje jejich seznámení, začátky vztahu. Matteův otec jí z tváře jemně sloupává plátky okurek.

MATKA

Přijel ve Fiatu 500 místo v Lamborghini. Aspoň to nebylo podezřelé sousedům. Na benzín jsem mu musela půjčit ještě předtím, než mě přijel unést. Ten večer pršelo. Když jsem se plížila zadem přes zahradu v uříznutých gumácích mého táty, nesla jsem si saténové lodičky z tanečnic v ruce nad hlavou. Na podrážku se mi přilepilo několik slepičinců i jejich peříčka. Rozmazala jsem je na koberečky v jeho autě.

MATTEŮV OTEC

Attentamente!

TRUDA

Muži jsou tak hákliví na svá auta. I kdyby to byl jen Fiat 500.

MATKA

V těch gumácích jsem dojela až do Itálie.

La strada.

Matteův otec vezme Matteovu matku do náruče a pomalu ji odnáší z místnosti. Všechny ženy je pozorují. Jako podkres hrají úvodní tóny písničky *Jeanny od Falca*. Je to romantické. Všichni jsou dojatí. Tři ženy se jemně pohybují v rytmu písně. Člověk by už čekal zatmívačku a refrén. Ale znova přichází Matteova matka, bosá, se špinavými uříznutými gumáky v rukách. Tiskne si je na prsa. Vypadá hrozně, strhaně, sešle.

MATKA

Jenže v Itálii nebyly ani olivovníky ani střešičky ani výhled na moře. Jen samá gallina a maiale a capra, mnohem víc lavoro, než doma. Poslouchala jsem jeho matku, i když jsem ji rozuměla každý desátý slovo, každou neděli jsem musela do kostela a třikrát týdně jsem byla bez večeře, šetřilo se nevím na co.

Tři ženy se k ní seběhnou.

MATKA

Kdyby mě aspoň bil! Nebo byl starej a ohavnej!

Ženi ji hladí, líbají na čelo. Matteova matka stále tiskne k srdci černé gumáky.

MATKA

Táta pro mě přijel na benzínku. Ve čtvrtém měsíci přes půl Evropy jsem stopovala domů kamioňáky. Kdybych tehdy neutekla v těch jeho škrpálech, asi by mě mezi všema těma šlapkama na hranicích ani nepoznal.

Ženy si dotýkají gumáků jako relikvie. Matteova matka chová špinavé boty v náruči jako děťátko, co se jí má narodit. Hudba zesiluje, hraje stále *Jeanny*. Ženy se k sobě přiblíží, semknou se k sobě, pohybují se jako jediné tělo do rytmu. Než zazní refrén pronese ještě

MATKA

Takhle to dopadá, když se učíte německy z písniček od Falca.

Refrén písně nabývá na intenzitě.

Quit livin' on dreams...

Scéna 3: Matteův rauš

Matteo našťvaně rázuje městem, svrbí ho nos, nastupuje mu kocovina, dojezd. Vztekne plive kolem sebe. Má chuť něco nakopnout nebo si aspoň zapálit. Co taky dělat takhle pár let před koncem světa. Na ulicích se po víkendovém tahu motají ožralci a na zemi se valí odpadky; rozjezené kousky pizzy, kebabů, na chodníku se koláče zvratků třpytí ve vycházejícím slunci. A kromě skleněných lahví se tu valí noviny, obaly od hranolek, shozené dopravní značky, špinavé papírové ubrousky, psí výkaly a pomačkané plastové lahve. Do jedné z nich Matteo konečně s úlevou kopne. Kope do ní a spílá světu.

MATTEO

Krize, krize, nouze, katastrofa. Katastrofa, krize, nouze, nouze, krize.

Matteo odkopne plastovou lahev dál od sebe, než čekal.

MATTEO

Gól.

Lahev se dokutálí až k spícímu opilci. Matteo jde k lahvi, a tak i k tomuto muži.

MATTEO

Hej pane, tady nemůžete spát!

Opilec na jeho podněty nereaguje.

MATTEO

Tady nemůžete spát. Ještě tě někdo okrade, kamaráde.

Matteo spícímu opilci šacuje kapsy u saka

MATTEO

Nebo ti udělá nevyžádané striptýz!

Matteo si stáhne tričko a hodí ho opilci na hlavu. Pak si rychle stáhne kalhoty.

MATTEO

A až se vzbudíš, tak ti pošle pěkně mastnej účet za to báječný vystoupení vystoupení!

Matteo spícímu opilci šacuje kapsy u kalhot

MATTEO

To bys přeci nechtěl, ne?

Matteo se prohlíží obsah peněženky, co měl muž v kapse.

MATTEO

Radši se nějak diskrétně domluvíme.

Matteo si strčí většinu bankovek do kapsy od kalhot, stáhne muži své tričko z hlavy, oblékne se a peněženku hodí opilci do klína.

MATTEO

Jak nám to hezky šlo. Tak zase někdy, pa!

Matteo pošle opilci vzdušný polibek. Když popojde od opilce prohlíží si získané peníze.

MATTEO

Taková bída! Když si teď koupím cigára, tak mi nezbude dost na to, abych si pořádně vsadil!

Matteo mlaská, lepí se mu jazyk na patro. Začne se šacovat, hledá krabičku cigaret. Dojde mu, že si ji zapomněl v matčině bytě.

MATTEO

Mami!

Matteova matka a její kamarádky v kuchyni na lince popíjejí gin s tonikem a kouří Matteovy cigarety. Když slyší jeho výkřik, zarazí se a zakašlají. Jen Modelka se nezakašle, ale zasměje se hlubokým hrdelním smíchem.

MATTEO

Mami!

Matteova matka rychle sebere cigarety z rukou svých kamarádek a nacpe je do sklenice od tatarky. Modelka nad tím udiveně pozdvihne obočí.

Matteo se vrací zpět za Matkou do kuchyně. Ta sedí uprostřed kamarádek kuchyňské lince, místo pantoflíčků má na nohou špinavé černé uříznuté staré gumáky.

MATTEO

Něco jsem si tu zapomněl.

Matteo hrábne na kuchyňskou linku po krabičce a když ji v ruce zmáčkne, dojde mu, že je prázdná. Matka pokrčí rameny. Matteo jí odloupne plátek okurky ze spánku a strčí si ho do pusy.

MATTEO

Fuj ta je nějak zvadlá.

Bez ptaní vezme Modelce skleničku s míchaným drinkem a zapije zvadlou okurku. Modelka se na něj vyzývavě dívá.

MODELKA

Jsi žíznlivý.

MATTEO

Hodně jsem toho...vypotil.

Modelka se vědoucne usměje.

MODELKA

Je v tom alkohol.

MATTEO

Já vím.

MODELKA

Tobě se nechce spát?

MATTEO

To vy tu máte večírek! Nějakou random afterparty.

NÁVRHÁŘKA

After party?

TRUDA

Večírek po večírku.

MATTEO

Asi jako post- apokalypsa.

MODELKA

Nebo život po životě.

MATKA

A existuje vůbec? Je něco po-

MODELKA

Po večírku?

MATTEO

Po after party?

TRUDA

Po after party je der Katzenjammer.

MATTEO

Co?

MATKA

Kocovina. To je německy, víš.

TRUDA

Vidíš a teď to pěkně vyskloňuj.

MATKA

Pst!

TRUDA

A použij ve větě se slovesem nabýt těžit vytěžit dosáhnout vyhrát.

MATKA

Trudo!

MATTEO

Co to má bejt?

TRUDA

Opakování z němčiny. Přidáš se?

MATTEO

Jen jsem si přišel pro cigára. Nečekal jsem tu večírek voskových figurín.

Matteo cinkne do skleničky, kterou svírá Modelka, jež se před ním provokativně protahuje, zaujímá vyzývavý postoj. Modelka si z jeho narážky nic nedělá, významně ho pomalým vláčným krokem obejde, v jeden moment snad úmyslně nebo z nedostatku sil klopýtne a zhroutí se na Mattea. Ten ji zachytí a když se snaží ji opřít o kuchyňskou linku, zůstane mu v ruce Modelčin příčesek.

MATTEO

To se mi snad jenom zdá.

MATKA

To mě se to jenom zdá.

MATTEO

Mami, co to máš za ujetý vize.

MATKA

To jsou moje nejlepší kamarádky.

MODELKA

Čistily jsme spolu kartáčkem na nehty každé léto okurky na zavařování.

NÁVRHÁŘKA

Šily jsme spolu na panenky.

TRUDA

Psaly jsme špatnou němčinou inzeráty do seznamky na Apeninský poloostrov.

MATKA

Trudo!

MODELKA

A teď jsme tady. Navštívily jsme tvoji matku.

NÁVRHÁŘKA

Přišly jsme ji pobavit vlastním neštěstím.

MODELKA

A taky se trochu pousmát nad tím jejím.

NÁVRHÁŘKA

A připomenout jí-

TRUDA

Že se měla líp učit. Hlavně jazyky.

MODELKA

Mohla za mnou jezdit do Holandska.

TRUDA

Nebo jsem ji mohla jmenovat asistentkou mého druhého pomocného stínového zástupce.

NÁVHRÁŘKA

Nebo teď mohla být za vodou a trochu mi píchnout se splácením dluhů.

MODELKA

Jojo!

NÁVRHÁŘKA

Místo toho teď žije jen na okurkách ze supermarketu.

MODELKA

Které přivezli v mrazících boxech z velké farmy u nás za barákem.

TRUDA

A používá je i jako pleťovou masku.

NÁVHRÁŘKA

Jinou si nemůže dovolit.

MODELKA

Takže si na svoji pětačtyřicetiletou tvář lepí slupky plné dusíku, fosfátů a pesticidů.

TRUDA

A doufá, že jí to pomůže.

NÁVRHÁŘKA

Že jí to omladí, že jí to vrátí svěžest.

MODELKA

Aby nikdy nezestárla.

TRUDA

Aby všechno bylo jako dřív.

NÁVRHÁŘKA

Mladá, tedy blbá ale s tolika šancemi!

MODELKA

Které teď už nemá.

TRUDA

A neměla je ani dřív, jen si to vůbec neuvědomovala.

NÁVRHÁŘKA

Zvlášť v době, kdy všechno bylo možné. Kdy se sny stávaly skutečností.

MODELKA

Tedy jen pro ty, co utahovali pásky a zatínali zuby.

TRUDA

A měli vlivného tátu nebo aspoň strýce.

NÁVRHÁŘKA

Nebo trochu štěstí.

MODELKA

Nebo dobrou postavu a správný věk.

TRUDA

Nebo aspoň kamarádku, co uměla německy. Takže jim přeložila ten inzerát.

NÁVRHÁŘKA

Ten osudný inzerát! Co ji dal všanc celému Apeninskému poloostrovu.

MODELKA

O tempora, o mores!

TRUDA

Cicero, Proti Catilinovi.

MATKA

To stačí! To stačí!

Matka si dlaněmi zakrývá uši. Její kamarádky zběsile opakují napřeskáčku a přes sebe stále silněji jejich poslední věty. Matteo je ze síly ženského elementu konsternovaný.

MATTEO

Mami! Mami! Tak udělej něco!

Ženy se překřikují, nejvíce je slyšet latinský citát.

MATTEO

Mami! Pošli je pryč!

Matka se na Mattea konečně podívá. V bytě zhasne světlo a s ním utichnou i hlasy tří žen. Když se rozsvítí, sedí na kuchyňské lince jen Matka a Matteo se jí drží, trochu jako bezbranné dítě.

Tři kamarádky jsou teď v roli porodních doktorek a sestřiček. Sklánějí se k Matteovi jako k novorozenci.

TRUDA

Už jsem tu měli dvojčata, co přišla na svět mezi chlebičky, když se porodní stůl změnil na stůl silvestrovský a instrumentářka nestihla tak rychle sklidit obložené mísy.

MODELKA

Ale aby se tu rodilo při svíčkách, kvůli výpadku proudu, to si tedy nepamatuju!

Návrhářka si sundává gumové rukavice, loví černý fix a chce Matteovi na stehno napsat jméno a příjmení, aby se nepopletl v porodnici s dalšími dětmi.

NÁVRHÁŘKA

Jak se bude jmenovat, maminko?

MATKA

Matteo. S dvěma té.

Návrhářka s fixem v ruce se zarazí a nesouhlasně zamlaská.

NÁVRHÁŘKA

Tc tc tc tc tc.

TRUDA

Zas další jedna taková! Co jste si to vymyslela!

MODELKA

Zas další křestní jméno jak ze záchodového románu, americké telenovely nebo chlapecké kapely.

NÁVRHÁŘKA

Píšu Matouš.

MATKA

Můžu snad aspoň svobodně pojmenovat svého vlastního syna, ne?

NÁVRHÁŘKA

Tc tc tc tc tc.

TRUDA

Pojmenujte, co vám brání.

MODELKA

Ale nějak normálně, co třeba Jaroslav? Jaromír? Bohdan?

NÁVRHÁŘKA

Letí i Honzík nebo Jakub.

MATKA

Vždyť jsem vám to řekla-

TRUDA

Horečka omladnic, zavolejte mě za šest neděl.

Truda odhazuje lékařský plášť a odchází.

MODELKA

Nemá tu sebou chlapa, že by to vybral on?

Modelka napodobuje Trudin odchod.

NÁVRHÁŘKA

Za tohle jsme snad klíčkema nezvonili.

Návrhářka zmuchlá gumové rukavice a zahodí je. Když jsou všechny pryč, Matka sáhne po fixu a chystá se Matteovi na stehno sama napsat Matteo Cipriani.

Následuje další výpadek proudu.

Je to ale je chvilkový okamžik. Proud opět vypadne. Když se znova rozsvítí, sedí Matka stále na kuchyňské lince a Matteo stojí otočený přesně opačným směrem než ona.

MATTEO

Co to bylo?

MATKA

Chvilkový blackout?

Opět se zhasne. Opět rozsvítí. Matteo zaujme stejnou pozici jako jeho Matka, sedí na kuchyňské lince vedle ní, nohy svěšené, nahrbená záda.

MATKA

Mrkající blackout?

MATTEO

Neurotické Slunce, nervózní z konce světa.

Matka překvapeně zavrtí hlavou. Pak si všimne, že má Matteo v ruce opět skleničku s alkoholickým drinkem. Vezme mu ji z dlaně a žíznivě se napije.

MATTEO

Co to bylo?

Matka si nevybíravě otře hřbetem dlaně rty a odloží sklenici.

MATKA

Ošklivé vzpomínky na hezký časy.

(k Matteovi)

MATKA

A teta Trudi, co jsem tě k ní chtěla dát ve třetí třídě na němčinu. Zpětně si samozřejmě vyčítám, že jsem to neudělala. Nevěděla jsem, že jednou budeš chtít mluvit právě tímhle jazykem a že pro tebe bude tak významný, že mě nenecháš ani v neděli vyspat a budeš mě nutit vysolit všechny těžce naškudlené úspory. Hrozná, hrozná, neschopná matka.

MATTEO

Mami!

MATKA

No co? Proč jsi ještě tady! Už včera bylo na ten odjezd pozdě.

MATTEO

Aha. Takže ty mě teď vyhazuješ?

MATKA

Okurky mi došly, džin je dopitý, tak co bys tady ještě chtěl?

MATTEO

Mami-

MATKA

Vydíráš mě koncem světa, prosimtě k čemu ti dobrá němčina během armagedonu?

MATTEO

To není jen o němčině. Chtěl bych ten zbytek času, co nám podle všeho zbývá, strávit na nějakém lepším místě.

MATKA

Berlín je to lepší místo?

MATTEO

Jo.

Matka zavrtí hlavou a založí si ruce na prsa.

MATTEO

Proč nejet těch pár hodin na západ, když se tam lidem prokazatelně daří o několik tříd líp, než u nás? Jak to že tam je všechno lepší? Lepší školy, lepší doprava, lepší sociální systém. Jídlo je šťavnatější a vitamíny jsou tam zdravější, hudba je hlasitější, obrazy barevnější a v akčních filmech se tam skutečně něco děje.

Matka od Mattea odvrací tvář, na které se jí zračí bolestivý flashback. Zahnané tři kamarádky se vracejí zpět a bedlivě poslouchají rozhovor Matky a Mattea.

MATTEO

Voda je tam čistší a vzduch je svěžejší. A víš co-

MATKA

Mají tam hory i moře.

MATTEO

Přesně.

MATKA

Přesně jak jsem si to představovala.

NÁVRHÁŘKA

Ideální místo pro život.

TRUDA

Svět je ideální místo pro život.

MODELKA

Teda pokud nejsi z východního bloku.

NÁVRHÁŘKA

A nemluvíš nějakou děsivou slovanskou hatmatilkou.

TRUDA

A ideálně nejsi černej teplej nebo feministka.

MODELKA

Všichni už odjeli, zbyli tu jen looseři.

MATTEO

Budu ti posílat pohlednice a bratvursty.

MATKA

Ty si vážně myslíš, že ti tam bude líp?

MATTEO

Nebude mi hůř než tady.

MATKA

Co je tady tak hroznýho, například

MATTEO

Vždyť já sem ani nepatřím! Jsem divná cizí směska, celou základku si ze mě všichni dělali srandu!

Tři Matčiny kamarádky teď zaujmou roli učitelky a spolužáků, jak si to Matteo pamatuje z dob svého dětství.

TRUDA

(hraje třídní učitelku)

Nejprve docházku. Adamec?

MODELKA

Zde!

TRUDA

Barvířová?

NÁVRHÁŘKA

Zde!

TRUDA

Cipriani?

MATTEO

Tady!

TRUDA

(Truda v roli učitelky zpozorní, nasadí si tlusté silné brýle a zle se zamračí na Mattea. Čte znovu jeho jméno v třídnici)

Ty jsi skutečně Ma- te-te-e-o Cipriani?

NÁVRHÁŘKA

To už spíš nějaký Romano Romaneski!

MODELKA

Nebo Dežo Lakatoš!

NÁVRHÁŘKA

Nebo Žid Suss!

Modelka a Návrhářka v roli zlých spolužáků se Matteovi škodolibě smějí. Truda v roli učitelky je rázně okřikne.

TRUDA

Ticho! Vždyť je to Matýsek Svobodů. Chalupa za božími mukami, číslo popisné dvacet devět. Nejlepší vajíčka v celém okrese. Učila jsem i tvoji maminku, s tvojí babičkou jsme jezdily na chmel a s tvým dědečkem- ehm.

Modelka s Návrhářkou se dál škodoliběji smějí.

TRUDA

Přepíšu tě tedy. Na Matěje. Nebo Matouše?

(pro sebe)

Dítě ani neví, čím je.

MATTEO

Maminčin!

Modelka s Návrhářkou v roli škodolibých spolužáků se rozchechtají.

MODELKA

He he he!

Matka se snaží okřiknout zlé jazyky.

MATTEO

Můj táta je z Itálie!

současně s ním Matka

MATKA

Má italského otce!

Truda, Modelka i Návrhářka stále zůstávají v roli zlých sousedů z vesnice.

TRUDA

To by mohla říct každá.

MODELKA

Kdoví, co je zač.

NÁVRHÁŘKA

A čí vlastně je.

TRUDA

Viděl snad někdo toho neznámého Itala?

NÁVRHÁŘKA

Že by šel pro syna do družiny, na třídní schůzky, vánoční besídku nebo vyhlášení hlavní ceny ve sběru kaštanů?

MODELKA

Ne. Kdepak. Jen legendy, mýty. Snad to byl i šlechtic.

TRUDA

Trochu princ na bílém koni, trochu Casanova.

NÁVRHÁŘKA

Nebo prachšporstěj pasák!

MODELKA

No tak, chlapečku, kdo tě vedl do první třídy?

TRUDA

Kdo tě držel při křtu v náručí?

NÁVRHÁŘKA

Kde máš tatínka?

MODELKA

No tak, Matýsku, nám to můžeš říct.

MATTEO

Mami, mami! Pošli je pryč!

MATKA

Ne, víš co? Odejeme my. A sem se budeme vracet jen na Vánoce a na Dušičky.

Tři kamarádky už nepředstavují zlé jazyky z rodné vesnice. Zastávají úlohu jakési bytové komise a pohovoru na personálním oddělení.

TRUDA

Svobodná matka, samoživitelka.

MATKA

Rozvedená, podle italského soukromého práva. Ale s praxí a maturitou.

MODELKA

Ale co v chřipkovém období a o jarních prázdninách?

NÁVRHÁŘKA

Kdo vám pohlídá syna?

TRUDA

Když vám podnikový lékař dá na tři týdny ošetřování člena rodiny, plat vám půjde o dvě třetiny dolů.

MODELKA

Budete dlužit na nájemném a sotva poplatíte stěhováky do něčeho menšího a levnějšího.

NÁRHÁŘKA

Skutečně tragický případ. Po lidské i sociální stránce.

TRUDA

Inu to je daň za anonymitu a kosmopolitu, kterou skýtá hlavní město, světová metropole.

MODELKA

Tady vás sousedi soudit nebudou. Tady jste totiž každému ukradení.

NÁVRHÁŘKA

Maminka s Matteem se vzdali domácích vajec, slepičí polévky, nakládaných okurek a vesnické malotřídky a mají svůj nový, soukromý vesmír.

TRUDA

Vlastní koutek k prohlubování závislosti jednoho na druhém.

MODELKA

Ke snění- o čem vlastně?

Matka a Matteo usedají na židle, které jsou vlastně luxusní otáčecí křesílka v salónu krásy.

MATKA

O trvalé, po které budu mít vlasy jako Divoký anděl, kterou si nechám udělat v luxusním kadeřnickém salonu.

Modelka s Trudou masírují Matce hlavu a hrají si jejími vlasy. Vlasy jí postupně zašmordchají a zacuckují.

MATTEO

O tetování na krk za tu pětistovku, co jsem dostal k narozeninám!

Návrhářka opět našla fixku a kreslí Matteovi na krk velký černý čtverec. Matteo má krk celý černý, je špinavý jak čert.

Oba se nechávají chvíli hýčkat „kadeřníky“ a „tatérem“, pak se na sebe podívají a leknou se navzájem svých proměn.

MATKA (ve stejný čas jako Matteo vykřikne)

Co ti to provedli!

MATTEO

Co ti to provedli?

MODELKA

Co byste chtěli, za ty prachy!

Modelka, Truda a Návrhářka se rozchechtají, roztočí Mattea a Matku na otáčivých křesílkách ze salonu krásy, a protože si jsou vědomy svého podílu na zohyzdění těchto dvou „zákazníků“, raději se klidí ze scény.

Když se Matteo a Matka domotají na židličkách, dovrávorají krokem člověka, kterému se zatočila hlava opět ke kuchyňské lince. Opírají se o ni. Matteo naváže na vzpomínku z dospívání, která se právě odehrála.

MATTEO

Dřív jsi mi dávala kapesný, peníze k Vánocům i k narozeninám.

MATKA

Dřív jsi mi chodil pro tašky s nákupem a mluvil o mě jako o mamince.

MATTEO

Snad mi nebudeš vyčítat pubertu. Byl jsem malej, hloupej a závislej jen na tobě.

MATKA

Že se toho tolik změnilo...

MATTEO

Co tím chceš říct?

MATKA

Dřív jsi se mnou byl rád, měl mě rád.

MATTEO

Ale já nechci pryč kvůli tobě, já sem prostě nepatřím.

MATKA

Vždyť jsi tu vyrostl, mluvíš česky. Co by se změnilo, kdyby tvůj táta byl Francouz, Nor, Američan nebo Maďar?

MATTEO

Mám italskýho otce, nevybavím si ani, jak vypadá a vzhledem k tomu, že všechny alimenty slyšíš někde daleko ode mě, tak mi ho ani nic nemůže jednou do měsíce připomenout.

MATKA

Matteo! Copak si myslíš, že jsi jediné dítě s dvojitým občanstvím na světě?

MATTEO

Nejsem, právě že nejsem! Je tu celá generace Matteů, Lucasů, Pierrů, Melis a Charlot. A

všichni máme smutnou českou mámu, co se vrátila pěkně na hnojník, s outěžkem, k rodičům. Ony se ty alimenty z eur na koruny vyplatí trochu víc.

MATKA

Jaký alimenty? Jaký eura? Jakej hnojník?

MATTEO

Ten plnej slepičího peří, u babičky, mezi kurníkem a keři malin.

Matteově matce, která při rozhovoru pohupuje nohama ve vzduchu, zaraz spadnou obě černé špinavé holínky z nohou. Matka se sveze z kuchyňské linky a shrbí se k botám. Má skloněnou hlavu, vlasy jí padají do očí, halí si jimi obličej i jeho výraz. Uchopí boty a opět je obejmě, přiloží si je na srdce a choulí se k nim, jako by hledala útočiště.

MATTEO

Ty jsi mohla hledat štěstí někde jinde, daleko na slunným jihu, užívat si nových možností a já nemám nikam jezdit? Proč mě tu chceš držet? Bojíš se, že bych mohl dopadnout líp, než ty? Že bych tam zvládl zůstat?

Matteova matka zakroučí hlavou a přitáhne si boty ještě blíže k srdci.

MATTEO

Svoboda pohybu! Cestování do celého světa! Žádný kontroly se psodama, co by rozšlapávaly anglický desky, zabavovaly francouzský vína nebo hledaly zašitý dolary v tajném dnu cestovního kufru. Za to jste se prali, ne?

MATKA

Já jsem se s nikým neprala.

MATTEO

Ale nevadilo ti to, ne? Nebránila ses podívat se po něčem lepším, co mají u susedů? Za plotem zahrádky, za posledním malinovým keřem začíná svět.

MATKA

Aha.

MATTEO

A pak jsi-

MATKA

No? No, co jsem-?

MATTEO

Ale to je jedno! Vždyť já ani neumím italsky. Ani slovo. Ani pozdravit. Svýho tátu bych nepoznal, kdyby mi stál před dveřmi.

MATKA

Mě taky chybí táta.

Matka se dívá na špinavé boty. Matteo se k ní klekne a dívá se na boty s ní.

MATKA

Můj táta mě taky nepoznal. Když jsem se po dvou letech vrátila, číslo domů na pevnou jsem si pamatovala i když mě někdo vzbudil o půlnoci. Ale volala jsem až na hranicích. Hledala jsem drobný v odpadkovém koši na benzínce na přechodu s Německem. Dodnes si pamatuju, co v tom koši bylo. Hrozně jsem se bála, že se něčím nakazím, že něco chytну, kolem dálnic všude visely černobílý plakáty, špatně přeložený do češtiny, varující před zákřenými nemocema pro promiskuitní projíždějící. Pasáci a dohazovači ve falešných kožených bombrech je strhávali levou rukou, v pravé ruce doutníky. Říkali tomu soutěž na volném trhu.

Matteo vezme matce z ruky boty. Ta je nechá vyklouznout, ani se nebrání, když jí ruce spadnou bezvládně do klína. Matteo si je s odporem prohlíží.

MATKA

Když pro mě táta přijel, neřekl ani půl slova. Jen podrážděně utíkal pohledem k ušpiněným koberečkům. O tom, co se mi přilepilo na benzínce na boty, snad ani v životě neslyšel. Nebo to znal jen jako špatný zprávy z televize. Můj příjezd byl taková špatná zpráva z komerční televize. A při tom televizi měl táta tak rád, velkou, barevnou.

Jako další vize rauše se na chvíli zhmotní Matteův dědeček, otec Matteovy matky. Je bosý. Gumáky má totiž jeho dcera.

MATTEŮV DĚDEČEK

Staré čínské přísloví praví: chceš být šťastný hodinu? Opij se. Chceš být šťastný jeden den? Ožeň se. Chceš být šťastný celý život? Kup si barevnou televizi.

MATKA

Hrála pak doma nonstop. Blikala u snídaně, zrněla u oběda a večer na ní rodiče utírali prach. Máma ji postavila pod škrobenou sváteční dečku. Táta se zouval, než vešel do pokoje a pustil si ji. Vždycky u toho sledování něco dělal; louskal ořechy, vrtal se v rádiu, opravoval sváteční boty, takže o zkáze hodnot a hordách nadržovaných prachatých cizinců, kteří jsou často kriminálníky, masovými vrahy a defraudanty, poslouchal varování jen na půl ucha.

MATTEŮV DĚDEČEK

Byl jsem skutečně tak šťastný, že jsem si ani nevšiml, že mi zmizely holínky ke slepicím. Ty staré černé holínky a jediná dcera.

Matteova matka si vezme černé holínky zpět.

MATKA

Jediný chlap, co v mém životě za něco stál, byl můj otec.

MATTEO

A já?

MATKA

Ty buď jako on.

MATTEO

To těžko, nechci se zahrabat v dědině, kde chcipl pes, s lahváčem, televizí. Nechci celý život strkat hlavu do hlíny, mezi ředkvičky a okurky, jako pštros do písku.

MATTEŮV DĚDEČEK

Rodná hrouda. Poznej mystickou sílu rodné hroudy.

MATTEO

Měl jsem se narodit jinde!

MATKA

A kde jako?

MATTEO

Třeba v té Itálii! Nebo aspoň kousek před českýma hranicema.

MATKA

To své matce nikdy neodpustíš její původ?

Matteo sáhne po botě a našťvaně s ní kamsi hodí.

MATKA

Matteo!

Matteo se chová trochu jako malé umanuté dítě.

MATTEŮV DĚDEČEK

Boty z toulavého telete. Pokud jsi nepoznal kouzlo rodné hroudy, poznej sílu bot z toulavého telete. Zajdi do světa na zkušenou. Pak už nikdy nebudeš chtít nic jiného, než to zkoušet stále znova.

MATKA

Já tě tu přece nedržím. Za nohu, přivázaného na řetězu.

Matteo stále truceje.

MATTEO

Jen ne tak doslova.

MATKA

Vážně ti jde jen o ty peníze?

MATTEŮV DĚDEČEK

Kde nic není, ani svěcená voda nepomůže.

Matteo jde pro botu a nese ji zpět matce. Sedá si k ní, podává botu matce.

MATTEO

Je to strašná nespravedlnost. Ani ta sportka mi nevyšla. Šťastných deset, to určitě! Jediným číslem jsem se nevešel do slosování! Nemám ani vindru a to jsem dal na tvý rady. Začni jak Baťa, leda hovno!

MATKA

Co to říkáš?

MATTEO

Prý stačí se trochu snažit a můžeš mít to, po čem toužíš. A kdo to nezvládá, ten se asi snažil málo. Je línej, proto je nula.

MATKA

No a-?

MATTEO

Není to lidský, pořád všem předhazovat jejich možnosti, zdůrazňovat jejich neomezenou svobodu. To je výborný, že bych mohl projet celou Ameriku, nikdo mě tu nedrží, za nohu, na řetězu, ale já si to stejně nemůžu dovolit!

MATKA

Takže je to všechno jen o těch penězích.

MATTEO

Alimenty stejně ze zákona patří tomu dítěti, kterému je otec posílá.

Matka mlčí.

MATTEO

Nedívej se na mě, jako bych byl nějaký celník...

Chci jen, co mi patří.

MATKA

A co ti patří?

MATTEO

Tak na co mám nárok. Chci trochu dorovnat tu nespravedlnost, tu nerovnou startovací pozici.

MATKA

Penězma.

MATTEO

Jo, máš nějaký lepší nápad?

MATKA

Ne. Já si asi opravdu nezasloužím nic víc než zvadlý okurky ze supermarketu.

MATTEO

Mami...

MATKA

Mám ale jednu podmínku, pojeděš se mnou rozloučit za babičkou. A zapálíš na Dušičky svíčku na dědovým hrobě.

Matteo se ohlídne do míst, kde před tím stál jeho dědeček. Ale v ten moment opět vypadne proud.

Scéna 4: Ticho po pěšině

U babičky. Jídelní stůl, sváteční květovaný ubrus. Polička na starožitnosti, pletené dečky, porcelánové figurky, serepetičky. Šáchor a tchýniny jazyky. Okrasné pokojové květiny kolem kýčovitých obrázků. Okrasné pokojové květiny kolem televize, na které jen cosi vrní a barevně bliká. Pochmurné podzimní dušičkové odpoledne. Matteo a Matka sedí naproti sobě u jídelního stolu. Matteo má opět po večírku, není mu dobře, nevypadá dobře. Nervózně poklepává nohou, sám se snad trochu chvěje.

MATTEO

Půjdeme už na ten hřbitov?

MATKA

Až se setmí.

MATTEO

Už se stmívá.

MATKA

Ale tma to ještě není.

Matteo se zhroutí na stůl. Leží s tváří zabořenou do polévkového talíře na květovaném ubrusu. Přichází babička a kousek od Matteoovy hlavy pokládá kouřící hrnec. Babička s návštěvou mluví, ale takovým způsobem, na který nečeká odpověď. Jen pokládá otázky, aby sama mohla načnout téma.

BABIČKA

Máte chuť na vývar?

Aniž by čekala na odpověď, začne rozlívát do talířů pomalými pohyby chvějící se ruky. Naleje Matce, ačkoliv ta jen vrtí hlavou a chce nalít také do talíře, ve kterém má Matteo hlavu.

MATKA

Mami!

BABIČKA

Já jsem bez brýlí úplně nemožná.

Chvějící babiččina ruka snad schválně, snad omylem ale trochu nudlí Matteoovy do vlasů nabryndá. To ho aspoň donutí zvednout konečně hlavu z polévkového talíře.

BABIČKA

Tady ho máme, uličníka. Jestli pak ti někdo za poslední rok udělal tak dobrý vývar?

Matteo se nadechuje k odpovědi.

BABIČKA

Já vím, je to vlastně moje vina, že jsem tvoji maminku nenaučila vařit.

Matka se nadechuje k odpovědi.

BABIČKA

A nějaké děvče, že by tě zkoušelo utáhnout na vařenou nudli?

Matteo se nadechuje.

BABIČKA

Věrnosti je dneska jako šafránu a kde bys bral vlastně příklad, z domu to neznáš, žádná svátost manželská.

Matka se nadechuje.

BABIČKA

A co pořád děláš? Ty musíš být v jednom kolem, když se tu celý rok ani nezastavíš.

Matteo se nadechuje.

BABIČKA

Tvá máma se taky musí pořádně ohánět, chudák samotná holka, na mě taky celý rok ani nevzpomene, no hlavně že si koupila nový mobil.

Matka se nadechne.

BABIČKA

Tak aspoň že na ty Dušičky jste dorazili, na dědečka jste si vzpomněli, když už ne na mě. Jsi mu hodně podobný, Matýsku. Teda když se dívám na ty náušnice a čmárance, co máš na sobě, tak se musí chudák otáčet v hrobě, ale kdyby ses trochu dal dohromady a líp se oblíkl, tak bys byl skoro tak hezký jako býval tvůj dědeček.

Matteo se nadechuje.

BABIČKA

Jojo, však máš být taky po kom fešák. A tvoje máma by se sebou taky mohla něco udělat, aspoň zhubnout nebo se nechat ostříhat, nebo drdol kdyby si aspoň udělala.

Matka se nadechuje.

BABIČKA

Úřednice ve státním podniku, pěkný místo má, ale ty vlasy. Mohla by se ti taky na nějaký zaměstnání zeptat, že? Maminka... Nebo si tě furt ještě vydržuje na té vysoké? K čemu tohle je dobrý? Mám já snad nějakou vysokou? Nemám! A slepičí vývar, co u mě dostaneš, abys jinde pohledal!

Matka s Matteem chtějí něco říct a pak se na sebe podívají, s otevřenými ústy.

BABIČKA

No tak snad to nenecháte vychladnout! Dobrou chuť!

Matka a Matteo stále zírají jeden na druhého, pak to Matteo nevydrží, zavrtí odmítavě nad polévkou hlavou, odloží lžící, odsune se od stolu a otočí se na Babičku. Ta si jeho akce nevšímá.

Matka naznačuje, aby to nedělal, aby se uklidnil, aby nezačínal, ale Matteo se tváří odhodlaně. Babička pomalu vede třesoucí se rukou jednu lžící polévky za druhou k ústům. Pak zvedne oči od talíře a zadívá se na překvapeně na svoji nešťastnou dceru, její netknutou porci jídla a pak i na Mattea, který místo poslušného krmení zatíná pěsti, opřen o kolena.

Než ale stačí babička nějak okomentovat tuto situaci, z ničeho nic vypadne proud. Tři stolovníci jsou náhle po tmě.

MATTEO

Co je zase tohle!

MATKA

Dušičky.

BABIČKA

To je černá hodinka. Pamatuješ, Matýsku? Jak jsi u nás o prázdninách v létě a na podzim a v zimě a na jaře, vlastně pořád, býval na hlídání? Nejraději si měl, když jsme si dělali takovou chvilku po tmě. Jen ty a já a dědeček, zapalovala jsem svíčku u jeho portrétní fotografie.

MATTEO

Vždycky jsem doufal, že začneš vyvolávat duchy. Že děda na chvíli vstane z mrtvých a dojí po mě tu slepičí polívku, ve které plavou růžové pařáty a mastná oka.

BABIČKA

Věřit na duchy je hloupost! Ale jak bych si přála, aby přišel.

MATKA

Nemohli bychom to zkusit?

MATTEO

Co?

MATKA

Vyvolat dědova ducha.

BABIČKA

Co je to za pověry! Zrovna ty bys mu měla dát svatý pokoj!

MATTEO

Já bych to zkusil, kde máš ty hřbitovní svíčky?

BABIČKA

Nic! Přestaňte! Přestaňte!

MATTEO

No tak, babi, sama jsi říkala, jak se ti po něm stýská, kde mám ten zapalovač?

BABIČKA

Nechte toho! Tohle v mém domě nesnesu!

Matka s Matteem ustanou v pohybu.

BABIČKA

Žádný rozmazlený, nemanželský cizácký spratek si tu nebude pohrávat s posvátnými věcmi!

MATKA

Mami!

MATTEO

Nech ji, aspoň se konečně o sobě něco dozvím, můžu si to pak napsat do CV, do kolonky „jak mě vnímá mé okolí“.

BABIČKA

Správně, jen ať to taky jednou slyší, dvacet pět let jsem se tvářila jako že nic, že je to normální, utéct z domova a přitáhnout zpátky s holým zadkem, pod srdcem jakéhosi -

Matteo si pobaveně odfrkne.

BABIČKA

A rodičům z té divoké dovolené přivést leda tak z ostudy kabát.

MATTEO

Jen se neboj, babičko, však on ten cizácký spratek, co tě tak obtěžoval, brzo odtáhne.

BABIČKA

Takové řeči do větru-

MATTEO

To není problém, potřebuju k tomu jenom-

Matka skočí Matteovi do řeči.

MATKA

Matteo, opovaž se z babičky tahat peníze!

MATTEO

A proč ne? Vždyť je to taky v jejím zájmu, oboustranně výhodný obchod. Nebo ses už rozhodla mi pomoci? Jsou dušičky, jsem tu s tebou, svůj slib jsem dodržel!

MATKA

Mohl sis na to svůj slavný cestování sehnat peníze sám.

MATTEO

Však jsem tě poslechl, hledal jsem, kde se dalo, dokonce i tím striptýzem jsem si něco vydělal. Ale ze šťastných deseti se na mě štěstěna neusmála ani jednou. Z čehož plyne co? Že poslouchat rodiče je pěkná blbost.

BABIČKA

Vynikající rady ti maminka dává, to jsem zvědavá, kam až to povede!

MATKA

Já bych se nikomu nikdy o peníze říct neopovážila.

BABIČKA

Ne, ty sis to zařídila přes postel. Doživotní rentu.

MATKA

Pro Krista!

BABIČKA

Tam se odpouštění dovolávej! Ale nezapomeň taky na vlastní matku a otce! Otce především.

MATKA

Já jdu na hřbitov.

BABIČKA

Za čajovou svíčku si odpouštění nekoupiš.

MATTEO

Tyhle jsou dlouhohořící, se svatým obrázkem a pozlaceným víčkem.

Matka vstává, po tmě šmátrá po věcech, při tom vrazí do stolu a vylije polévku, talíře řinčí.

BABIČKA

Ani věčným světlem neodčiniš tu hanbu! Stejně je to tvoje vina, že se táta utrápil.

Matka ještě jednou do něčeho narazí. Proti babiččině útoku se naposledy ohradí tichým, smutným zlomeným hlasem.

MATKA

Já jdu na hřbitov. Jdeš se mnou, Matteo?

MATTEO

A pak-

Matka skočí Matteovi do řeči.

MATKA

Teď s tebou nebudu smlouvat jako na tržišti.

Matteo neodpovídá. Babička rozčileně nahlas oddychuje. V ten moment se světlo opět rozsvítí. Babička je zcela klidná a pomalu třesoucí rukou vede k ústům jednu lžičku polévky za druhou. Jako by se nic nestalo, jako by nic z těch bolestivých vět nezaznělo. Ale není to pravda, věci v pokoji jsou tichými svědky. Na květovaném ubrusu jsou skvrny od vylité polévky, nudle, střepe svátečních talířů. Matčino místo je prázdné. Než se Matteo stačí ve světle rozkukat, ozve se její prásknutí dveřmi. Babička a Matteo jsou v místnosti sami. Matteo se na babičku dívá, jak jí.

MATTEO

Když se pak rozsvítilo, to kouzlo z černé hodinky ještě chvíli trvalo. Chodil jsem do skříně, kde visel dědův oblek a montérky a doufal jsem, že až ji otevřu, bude stát ve skříni. Místo toho se na mě slétlo jen hejno molů.

Babiččina lžíce ťuká o talíř.

MATTEO

Když jsem tu býval sám, malej, jenom s tebou a houfem slepic na dvoře, nikdy jsem si nepomyslel, jak moc mě nemáš ráda. Nevěřil bych ti, že mě tu nechceš.

BABIČKA

Děti nemůžou za svoje rodiče.

MATTEO

A rodiče můžou za svoje děti?

BABIČKA

Modlila jsem se za ni, co jsem mohla dělat?

MATTEO

Třeba jí odpustit.

BABIČKA

Když se nikdo nekaje a neodčiní-

MATTEO

Babi, přestaň strašit s tím peklem.

Babička se stáhne a dál se věnuje svému talíři. Matteo se znuděně houpe na židli. Se světlem po výpadku proudu se tu objevili i matčiny kamarádky z mládí. Prochází se po pokoji, prohlíží si serepetičky, hrají si s televizí, zkoumají sváteční dečky. Babička stále tiše jí a Matteo kouká kamsi do neurčita. Čas se zastavil. Tři kamarádky z matčina mládí si prohlíží dva stolovnický.

MODELKA

Byly jsme čtyři. Čtyři cáckorky.

Truda se se svojí replikou otáčí k Modelce.

TRUDA

Irena byla ze všech nejhezčí.

Návrhářka svojí replikou reaguje na Trudu.

NÁVRHÁŘKA

Truda ze všech nejchytřejší.

Modelka mluví o Návrhářce.

MODELKA

A Andula zase nejšikovnější.

TRUDA

Co mohla ta čtvrtá chuděra dělat, když učit se byla líná, na pletení neměla trpělivost a ty její vlasy···.

NÁVRHÁŘKA

Tak všem na truc utekla s Italem.

MODELKA

S Italem!

TRUDA

Vždyť ona se za osm let ve škole nenaučila pořádně ani azbuku.

NÁVHRÁŘKA

Jediná dcera, uteče rodičům přes zahradu, na malé vesnici, kde si každý vidí do talíře.

TRUDA

Do talíře mastného slepičího vývaru.

MODELKA

V době, kdy ruší místní Konzum a její táta nosí v kapsách z JZD natajňáčku vajíčka, i když už se dávno nejedná o socialistický majetek.

TRUDA

Až mu na to přijdou a taky na ty hrábě, motyky, lopaty, cihly, postroje, vrtačky, kladívka, hřebíky a šroubováky, tak se mu výrazně přitíží.

NÁVHRÁŘKA

Vybije si ten vztek doma na rodině? Nebo se půjde uchlastat?

MODELKA

Nic z toho, jen se tak zbortí do sebe.

TRUDA

Zešedne, zchřadne, sesype se.

NÁVHRÁŘKA

A přitom si toho zase tolik nenahrabal.

MODELKA

Rozhodně ne víc, než ostatní···.třeba takovej předseda.

TRUDA

A tenhle porcelánový koloušek? Ten je taky-

BABIČKA

To je rodinné dědictví!

Tři kamarádky položí vystavované věci a tiše se stáhnou do pozadí.

Babička vezme porcelánového kolouška, se kterým si předtím pohrávala Truda. Postaví ho před Mattea.

BABIČKA

Na. Na, ber ho.

MATTEO

Ale k čemu mi bude-

BABIČKA

Ber, dokud dávám a neptej se.

Babička odchází ke komodě a cosi v ní hledá, přehrabuje se. Nakonec vytáhne několik zlatých a stříbrných příborů. Taky je před Mattea postaví.

MATTEO

Babi-

BABIČKA

Mě už k ničemu nebudou.

MATTEO

Jak to, že ne, můžeš s nima svátečně obědvat.

BABIČKA

Stejně jím jenom polívky. A tobě se můžou na cestě hodit.

MATTEO

Jak víš-

BABIČKA

Všichni chcete vzít roha, mě nemusíš nic říkat. V téhle vesnici už nezůstal nikdo, komu je míň než padesát. Kam máš namířeno ty?

MATTEO

Stěhuju se do Berlína.

BABIČKA

To není tak daleko.

MATTEO

Je mi jedno, jak je to daleko.

Babička sáhne po další starožitnosti a položí ji před Mattea.

BABIČKA

V Německu bylo vždycky tuze draho! Ještě někde jsem tu měla- takovej náramek, z toho bys mohl vyžít na toho půl roku.

MATTEO

Ale já tam nejedu na půl roku, já tam chci zůstat.

BABIČKA

To nám tvoje matka v dopise na rozloučenou napsala taky. Ani jsme nevystěhovali její dětský pokojíček a byl zpátky. Chudák tvůj dědeček.

MATTEO

Babi, nechcete se usmířit, než bude pozdě?

BABIČKA

Já se do hrobu ještě nechystám.

MATTEO

Copak nečteš noviny? Nekoukáš na televizi nebo aspoň ven z okna?

BABIČKA

Ven z okna moc ne, serou mi na něj sousedovic holuby.

Opět se vrací tři kamarádky z mládí.

TRUDA

Všechny ty apokalyptické zprávy.

NÁVRHÁŘKA

To odpočítávání do konce světa. Pak budou moje dluhy umořeny, protože tu nebudou žádní věřitelé, ani exekutoři ani žádný svět, na kterém by se dalo někomu něco dlužit.

MODELKA

Já mám tedy rozhodně míň času, mě se tenhle problém netýká.

Modelce teče krev z nosu, třesoucíma rukama si přidržuje kapesník.

TRUDA

Krise krize katastrofa bída průšvih krize.

BABIČKA

Neříkáš mi nic nového, Matýsku.

MODELKA

Konec světa je jako místní autobusová doprava.

TRUDA

Jdete na tu jedinou autobusovou zastávku raději s předstihem.

NÁVRHÁŘKA

A pak tam stejně dlouho čekáte.

MODELKA

Bojíte se jít domů, co kdyby to náhodou přijelo.

TRUDA

Autobus má samozřejmě zpoždění.

NÁVRHÁŘKA

Ale můžete si být jisti, že nakonec přijede.

Scéna 5: Hřbitovní kvítí a Babiččiny poklady (simultánně)

HŘBITOV

Matka přichází na nevelký hřbitov, který je v dušičkovém provozu. Na většině hrobů hoří červená svíčky, jsou na nich sériově umotané věnce, umělé květiny ale i čerstvé a hnijící chryzantémy. Matka prochází řadami hrobů, pokyvuje na pozdrav, zdraví polohlasem sousedy a další návštěvníky hřbitova. Někoho přátelsky, někoho se studem. Někteří si ji měří pohrdavým pohledem, úkosem, někdo ji mine netečně, někdo na pozdrav neodpoví. Pozdraví i hřbitovního zřízence v černém obleku, který s přísným výrazem dohlíží na chování pozůstalých, rozměňuje drobné do automatu na svíčky u vchodu do hřbitova a sleduje případné zloděje.

Matka nad jeho přítomností udiveně povytáhne obočí. Pak se zakuklí do podzimního kabátu a mnohem víc se soustředí na nalezení správné cesty k hrobu svého otce než na reakce ostatních návštěvníků hřbitova. Když má pocit, že se blíží ke známému místu, vytahuje krk z kabátu a ruce z kapes a v kabelce hledá svíčku. Chce se zastavit na místě, které zná, ale není u hledaného hrobu. Strčí svíci zpět do tašky a rozhodne se projít řadou hrobů ještě jednou. Zastaví se opět u známého místa. Prohlíží se čerstvou hlínu, nedávno položené květiny na hrob, ale marně hledá náhrobek svého otce. Zkouší tedy odhrnout trochu čerstvé hlíny z rovu, odházet opršené květiny. Někteří dušičkoví návštěvníci hřbitova se za ní ohlíží.

U BABIČKY

Matteo a Babička skončili v rozhovoru o konci světa, ve vzduchu stále visí téma odjezdu. Babička nosí nějaké poklady, vytahuje je z komody a velké šatní skříň. Matteo se trochu v rozpacích dívá na cetky, které před ním hromadí; na dečky, pletací jehlice, staré bankovky, porcelánové sošky, podepsané fotografie prvorepublikových prezidentů, a nakonec i zubní protézu. Tu babička okomentuje.

BABIČKA

To nejsou moje, ale po dědovi.

MATTEO

Co s tím budu dělat, babi?

BABIČKA

Budou se ti taky jednou hodit, jen si nemysli.

MATTEO

A co ty?

BABIČKA

Já? Všechno už dávám pryč!

Babička navršila vše na stůl před Mattea a teď odešla hledat další věci, které mu chce ještě dát. Ze stínu se opět vynoří tři matčiny kamarádky a přicupitají ke stolu a začnou se věcmi probírat. Vybrané kousky okomentují a cpou je Matteovi na cestu.

NÁVRHÁŘKA

Pletací jehlice, kdyby ti byla zima, uštrykuješ si onuce.

MODELKA

Nebo tím můžeš někoho zabít.

TRUDA

Nebo si s nimi vypíchněš oči, abys dotáhl svůj oidipovský komplex k dokonalosti.

Tři matčiny kamarádky si všimnou fotografií prezidentů, cpou je Matteovi do kapes.

NÁVRHÁŘKA

A tatíčka Masaryka si dej do peněženky.

MODELKA

Hned vedle Háchy.

TRUDA

Tohle je Havel, ty náno!

Zbývající dvě matčiny kamarádky se rozchechtají.

HŘBITOV

Matka dál zarputile odhazuje velmi malé hrstičky hlíny z nového hrobu. Pak rezignovaně ruce do hlíny zaboří. Hřbitovní zřízenec si všimne jejího nevídaného chování, a tak k ní zamíří. Matka jeho příchod zaregistruje, proto vstane od hrobu, opráší se a zamíří k němu, sama, s vlastním požadavkem.

MATKA

Jdete jako na zavalanou.

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Jak vám mohu pomoci?

MATKA

Ztratil se můj otec.

U BABIČKY

Babička přichází do kuchyně, kde sedí Matteo a kapsy má nacpané věcmi a cetkami ze stolu. Babička netuší, že mu je vnutili tři matčiny kamarádky.

BABIČKA

No tak vidíš! Nakonec se ti něco bude hodit. Ještě tě trochu vohákneme.

Nemůžeš chodit pořád v těch tenkých tmavých hadrech, jako nějaký kominík.

Tak se přeci postav!

Babička na Mattea natáhne velkou kostkovanou košili a přes krk mu hodí barevnou pánskou šálu. Pak se opět odštrachá pro další oblečení.

Tři matčiny kamarádky si Mattea v ohozu od babičky prohlížejí. Návrhářka osahává materiál.

NÁVRHÁŘKA

To šála je kašmírová, bude hezky hřát.

TRUDA

Nadčasový model.

Modelka si hraje s Matteovou košilí, trochu lascivně.

MODELKA

Jsou v ní díry, už se na ní vyřádili moli.

Modelka se zakousne do košile, a přitom trochu i do Matteovi hrudi, jako mol.

NÁVRHÁŘKA

Ukaž!

Všechny tři se přiblíží k Matteovi, nebo spíš ke košili, kterou má na sobě.

TRUDA

Voní zatuchlinou, starou dubovou skříní a navždy zapuštěným jézéďáckým potem.

MODELKA

Tři složky vůně, jako parfému luxusní značky. Vpije se ti do kůže a zůstane s tebou.

NÁVRHÁŘKA

Ať už budeš kdekoliv, v botách z kůže z toulavého telete, všem budeš páchnout, silně, magicky, rodnou hroudou.

TRUDA

Jako ta hlína na hřbitově, co ji má teď tvoje máma za nehty.

HŘBITOV

Matka a Hřbitovní zřízenec rázují mezi hroby. Hřbitovní zřízenec má baterku, svítí kolem sebe, Matka jde za ním, trochu duchem nepřítomná. Zřízenec se náhle zastaví a posvítí baterkou do tváře matce.

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Když jste viděla naposledy svého otce, co měl na sobě?

MATKA

Většinou nosil pracovní košile, hnědé manžestráky, v létě slamák, v neděli bekovku.

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

V tomhle mi tu chodí každej druhej dědek.

MATKA

Ale pohřbený chtěl být ve svém jediném obleku!

U BABIČKY

Babička dotáhne před Mattea staré pánské oblečení: kalhoty, vesty, šle. Zatahá ho za rukáv jeho černé mikiny s nášivkami.

BABIČKA

Tak šup, svlíkej tu pláchatinku.

Matteo se ale k převlékání nemá. Babička se opět někam odšourala, a tak se vynoří tři matčiny kamarádky a začnou Mattea strojit.

NÁVRHÁŘKA

Za nošení manžestráků by se mělo zavírat.

MODELKA

Nebo by za to aspoň měli udělovat podmínku a veřejně prospěšné práce.

NÁVRHÁŘKA

Která by se vztahovala i na zákaz nošení šlí a tvídových sak.

TRUDA

Vy dvě a váš vkus!

MODELKA

V unylém kostýmku to dotáhneš na nejvyšší platové příčky.

NÁVRHÁŘKA

Ale jen když si vezmeš půjčku i na perlový náhrdelník.

TRUDA

Nány!

MODELKA

Pro našeho manekýnka ale žádné perličky nemáme.

NÁVRHÁŘKA

Dostane místo fiží kostkovanou košili a svetr s jelenem.

TRUDA

Aspoň se nenachladí.

Matteo už je navlečený do úboru po dědovi.

MODELKA

Fešáček!

Přišourá se Babička s dalšími doplňky. Snaží se na Matteovi na hlavu nasadit kulicha.

MATTEO

Hele babi, co ta štědrost, tak najednou?

Babička jenom máchne rukou.

BABIČKA

To nestojí za řeč.

Odchází pro rukavice.

MODELKA

Hloupej je, kdo dává, hloupější, kdo nebere.

MODNÍ NÁVRHÁŘKA

I když je to jen škrabavej svetr nebo proprděný trenýrky.

TRUDA

Ale darované kobyle na zuby nehleď!

Babička se vrátí s pletenými rukavicemi, každá je jiné barvy a velikosti.

Matteo si jednu rukavici nasadit nechá, povzbuzen moudry tří matčinyých kamarádek, ale u druhé se cuká.

BABIČKA

Co jančíš?

MATTEO

Babi, proč mi to všechno dáváš?

BABIČKA

Je to po dědovi a ty seš konečně vysokej jako on za mlada. A taky ses nám trochu spravil, tak to na tobě aspoň nebude tolik plandat.

Babička se znovu pokusí mu nasadit rukavici a Matteo opět ucukne.

MATTEO

Babi-

BABIČKA

Přeci se to nevyhodí!

MATTEO

Když já se bojím. Strašně se bojím že mi to všechno dáváš, abych tam zůstal, abych se už nevracel.

Babička se dál šourá po místnosti jakoby nic.

MATTEO

Že tohle všechno je jen proto, že jsi mě tu nikdy nechtěla. Že jsi mě neměla ráda, ani když jsme spolu drželi tu černou hodinku.

Babička dál věnuje pozornost všemu jinému než vnukovi.

MATTEO

Babi? Babi-

BABIČKA

No, co je?

Já jsem bez těch brýlí a bez naslouchátka úplně nemožná.

Ber, co dávám, klidně si to pro mě za mě prodej v první zastavárně, ale peníze na cestu ti dát nemůžu.

MATTEO

Babi-

BABIČKA

Za plyn dlužím za čtvrt roku, a ještě nějaký složenky z úřadů a správy, kdo se v tom má dneska vyznat.

Matteo se nadechuje, ale babička ho nenechá nic říct.

BABIČKA

Jen si nemysli, mě to bylo hned jasné, že tě mám uplatila, abys sem vůbec přijel. Kolik ti slíbila za tu návštěvu hřbitova?

Matteo zarytě mlčí, a tak se mu babička znova pokusí natáhnout rukavici. Dělá to dost nevybíravým způsobem, takže mu zalomí palec v pletených palčácích.

Matteo vykřikne bolestí.

BABIČKA

No no.

Tak kolik?

MATTEO

Pojďme raději za mámou, na ten hřbitov.

BABIČKA

Už je úplná tma.

MATTEO

Aspoň mě v tom modelu nikdo neuvidí.

BABIČKA

Co, jsi říkal? Musíš nahlas.

MATTEO

Nic, jen že to nemuselo být.

BABIČKA

Když utíkala tvá máma, to bylo v půli listopadu, vzala si na sebe ty nejlepší plesové šaty. Chtěla se líbit, ale tehdy už byly ráno mrazy, jinovatka se držela na oknech až do oběda! Neměla rozum, kdyby si na cestu vzala aspoň ten kožich z králíka.

MATTEO

Ty ses o ni bála?

BABIČKA

Lidi utíkali za komunistů a stálo je to mnohdy život. Tvá maminka byla vždycky pomalejší.

MATTEO

-?-

BABIČKA

Tak utekla až po revoluci.

MATTEO

Jo takhle.

BABIČKA

Proč utíkáš ty-

(Babička se zahledí na Mattea)

BABIČKA

to myslím ani dost dobře nevíš sám.

(Babička Mattea smířlivě poplácá po tváři)

BABIČKA

Tak půjdeme taky na ten hřbitov.

Babička s Matteem odcházejí.

Objevují se dvě matčiny kamarádky: Modelka a Truda. Módní návrhářka se někde zapomněla. Asi ve špajzu hledá kyselé okurky.

TRUDA

Úplatky, zavazování sliby, podmínky pokládané darem.

MODELKA

Něco ti dám, pokud se mnou ještě zůstaneš, něco ti dám, pokud se už nikdy nevrátíš.

TRUDA

Tyhle obchody se snad vyvažují!

MODELKA

Takže tu fešáček nakonec zůstane?

Modelka se poslední replikou obrací na chybějící Módní návrhářku. I Truda se nervózně otáčí, vyhlíží jejich třetí družku. Chvilí tedy obě stojí v trochu trapném tichu.

MODELKA

Takže tu fešáček nakonec zůstane?

Opodál se ozve šramocení, cinkání skla, otevírání sklenice. Přichází Módní návrhářka, za pochodu se cpe nakládanými okurkami. Má spokojený, labužnický výraz. Když uvidí své kamarádky rychle polkne kus okurky a málem se začne dusit. Její dvě přítelkyně jí přispěchají na pomoc, chtějí ji praštit do zad, aby zase popadla dech. Módní návrhářka konečně polkne a naváže na své přítelkyně.

MODNÍ NÁVRHÁŘKA

Slibem nezarmoutíš.

TRUDA

Slibem o vyplacených alimentech, stavebním spoření, dědění chalupy.

MODELKA

Včetně kurníku a slepic.

MODNÍ NÁVRHÁŘKA

Bude si muset poradit.

TRUDA

Kdyby ho ke mně aspoň tehdy dali na tu němčinu! Mohl by si taky napsat inzerát.

MODELKA

To by se musel ale víc snažit, líp učit a trochu víc chtít.

MODNÍ NÁVRHÁŘKA

Stejně jako jeho máma.

TRUDA

Co s ním teda bude?

MODELKA

Nic, necháme ho dojít na hřbitov.

MODNÍ NÁVRHÁŘKA

A pak?

TRUDA

Pak se zjistí, že není žádná zlatá žíla, žádné oslíčku otřes se.

MODELKA

Takže konec? Rozchod?

Módní návrhářka se opět začne věnovat sklenici zavařených okurek.

MODNÍ NÁVRHÁŘKA

Ještě jsme tady neskončily, takže tak černě bych to neviděla.

Všechny tři se vrhnou na nakládané okurky.

NA HŘBITOVĚ

Matka stojí před hrobem s čerstvou hlínou. Hřbitovní zřízení je stále poblíž.

MATKA

Tady, tady to prostě musí být! Na Vánoce jsem tu byla, pugét, svíčky, leštěná deska se zlatým písmem, *nezapomeneme!* A křížek, tady vlevo, vyrytej, taky pozlacenej.

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Zkuste se ještě jednou zamyslet, projít si tu cestu pěkně v klidu, opravdu je to tohle místo? Třeba jste se jen přehlídla, spletla si řadu, příjmení vašich příbuzných.

MATKA

Snad si pamatuju jedinej hrob, na který jsem kdy nosila kytky!

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Nebo jste si spletla hřbitov, město, okres. Nebo váš otec-

MATKA

Cože?

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Třeba jste neuhradili poplatky za místo na hřbitově, nebo ho někomu prodali. Nebo ho nechali vyčistit a chystáte si ho pro sebe-

MATKA

No to snad-

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Musím k automatu na svíčky a obhlédnout kontejnery, někdy v nich lidi hledají už použitou výzdobu na hroby, na poslední chvíli se chtějí blýsknout.

Matteova matka nevěřičně zírá na Hřbitovního zřízence, který se rozhodl odejít. Sotva se k ní otočí zády, Matteova matka nabírá dech, vypadá to, že se zhroutlí, rozkřičí nebo rozpláče.

Hřbitovní zřízenec váhá. Ale nakonec se znovu věnuje Matce

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Tahle práce mi jde někdy pěkně na nervy!

Matteova matka se sklání k čerstvé hlíně na hrobu.

MATKA

Takže tady už leží někdo jiný?

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Technicky vzato ne.

MATKA

Co to znamená? Dost dlouho jsme si tu hráli na pitomce.

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Na to jsou hygienické normy a správné lhůty-

MATKA

A co přesně to znamená pro mě?

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Rozptylovou loučku-

MATKA

Rozptylovou loučku!

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Nebo zaplaťte za místo na hřbitově.

Matka se nadechuje, aby zřízenci vynadala.

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

A za manipulaci s ostatky a práci hrobníků a pokutu –

Zřízenec se zarazí. Vidí totiž přicházet Babičku a Mattea, který je navíc navlečený do takového outfitu, že to přesně odpovídá Matčině popisu oblečení jejího otce.

HŘBITOVNÍ ZŘÍZENEC

Nejde támhle váš otec?

Matteova matka vzhledne. Vidí přicházet svoji matku v doprovodu syna nebo svého otce? Není si tak úplně jistá.

Babička se zastaví, když uvidí hrob s čerstvou hlínou, pustí Mattea, kterého do toho okamžiku držel za nabídnuté rámě. Nedívá se na svou dceru. Matteo tedy pokračuje sám k hromádám čerstvé hlíny. Špičkou boty okopává jednu větší hrudku. Hrobník si prohlíží Mattea v jeho prapodivném outfitu.

MATTEO

Mám tady ještě zapálit svíčku?

Konečně se Matka pohne, začne se intenzivně šacovat. Matteo váhá, jestli má matku zastavit, před tolika svědky se cítí trapně, tak jen rozpačitě pokašlává. Matka hledá v kapsách kabátu, kalhot, zmateně se přehrabuje v kabelce. Matteovi začíná být trapně.

MATTEO

Mami, nemusíš-

-jsem od teď bohatší o spoustu porcelánových serepetiček-

Matka konečně z tašky vytáhne papírovou obálku s penězi, Matteo se zarazí a fascinovaně si ji prohlíží.

MATTEO

Teda mami-

Matka ale obálku vrazí do ruky Hřbitovnímu zřízenci. Ten úslužně kývne, schová peníze rychle pod kabát a kvapně zmizí. Matteo na celou akci nevěřičně kouká, nechápe. Situaci ale rozumí Babička, stojící opodál. Matka s Babičkou si vymění pohledy.

MATTEO

Ale- proč?

Matka je na odchodu, od Mattea, Babičky, hrobu. Ještě se otočí, aby synovi odpověděla, místo ní ale příběh dokončí její tři kamarádky.

TRUDA

Pro klid v duši?

MODELKA

Pro klid v rodině?

NÁVRHÁŘKA

Pro tátu?

TRUDA

Pro sebe.

Poslední scéna

V prázdném matčině bytě je tma, asi zase vypadla elektrika. Svítí jen oharek cigarety. Hučí tu lednice. Pak se rozhučí i zářivky a na chvíli se rozsvítí. Ve světle vidíme, že na kuchyňské lince leží Matteo, v jedné ruce má hořící cigaretu, v druhé ruce zbytek nakládané okurky. Na očích klapky z plátků salátové okurky, tato pleťová maska pokrývá celý jeho obličej. Nádoba na majonézu je plná vajglů. Matteo odloží cigaretu a vloží si do úst kus kyselé okurky. Jeho počínání sledují tři matčiny kamarádky, stojí nad ním jako sudičky. Návrhářka má v náručí velkou zavařovačku s nakládanými okurkami, Modelka kouří, Truda má ruce založené na prsou. Když se Matteo rukou snaží nahmatat odloženou cigaretu ve sklenici s majonézou a nedaří se mu to, dá mu Modelka tu svoji a Návrhářka pro Mattea vyloví další kyselou okurku. Truda mu ještě upraví plátek okurky na čele. Pak opět vypadne proud a je tma.

Jisté není, zda se jedná o smíření, celkové nebo alespoň chvilkové. Čím si ale můžeme být jisti, že toto je

KONEC.